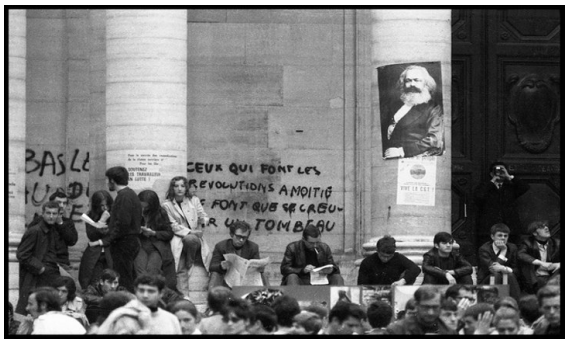
ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Προκλήσεις και δυνατότητες για το παρόν και το μέλλον

Βασίλης Μηνακάκης

Τι κρατάμε και τι αφήνουμε από τον Μάη, 50 χρόνια μετά; Ιστορικές αναμνήσεις, ακλόνητες βεβαιότητες, προκατασκευασμένα συμπεράσματα, περίσσεια κριτικής και απουσία αυτοκριτικής;

Τίποτα απ' αυτά δεν ταιριάζει σε ένα ρεύμα κομμουνιστικής επαναθεμελίωσης, που ανιχνεύει στη σημερινή εποχή τις δυνατότητες που εν σπέρματι εμφανίστηκαν την ταραγμένη εκείνη εποχή στη Γαλλία αλλά και στην Ιταλία, στις ΗΠΑ και την Ιαπωνία.

Δυνατότητα! Το πρώτο μεγάλο συμπέρασμα του Μάη – ιδιαίτερα για την εποχή του ΤΙΝΑ. Όλα κυλούσαν τότε στις ράγες της *«κοινωνίας της αφθονίας»* και του *«κράτους πρόνοιας»*, και η κοινωνία παρομοιαζόταν όχι με πυραμίδα αλλά με ρόμβο, στο μέσον του οποίου βρισκόταν η πλειοψηφική, δήθεν, *«μεσαία τάξη»*. Τίποτα δεν προμήνυε την καταιγίδα – όπως και τώρα.

Τίποτα; Ναι, για όσους μένουν στον αφρό των φαινομένων, δεν ανακατεύουν τα χνώτα τους με την κοινωνική πλειοψηφία, αρνούνται να δουν τη δυναμική που κρύβουν οι σοβούσες εντός του καπιταλισμού αντιθέσεις.

Όποιος δεν τα αντιμετωπίζει καταπρόσωπο όλα αυτά, το περισσότερο που έχει να προτείνει σε εποχές καπιταλιστικής άνθησης είναι ένας «επιθετικός» ρεφορμισμός, ο οποίος αποδέχεται τις σχέσεις εκμετάλλευσης και απλώς διεκδικεί καλύτερους όρους εντός του πλαισίου τους – αυτό έκανε κυρίως το ΓΚΚ, αυτό αρνήθηκαν κάποιες ριζοσπαστικές τάσεις του Μάη. Ενώ σε εποχές καπιταλιστικής στενότητας και κρίσης, όπως η σημερινή, αυτό που έχει να προτείνει είναι ένας «αμυντικός» ρεφορμισμός, του *«πρώτα η επιβίωση και μετά βλέπουμε»*.

Δεν εξελίσσεται, όμως, έτσι η ταξική πάλη. Οι ασκήσεις επί χάρτου, οι γραμμικές απόψεις κάθε λογής γραφειοκρατών διακόπτονται από ασυνέχειες και τομές. Πολλοί θα δουν σε αυτές τις ασυνέχειες, σε αυτές τις κορυφαίες στιγμές της δράσης των καταπιεσμένων μια έκρηξη του αυθόρμητου – έτσι έγινε το 68, έτσι και στις εκρήξεις της εποχής μας.

Οι μεν για να τις αποκηρύξουν (δεν τις πρόβλεψαν, βλέπετε, ούτε τις χειραγώγησαν) οι δε για να τις αποθεώσουν. Η αξία αυτών των «συμβάντων», όμως, είναι να αναδειχτούν οι διεργασίες που τα τροφοδότησαν, τα ερωτήματα που τα απασχόλησαν, οι τάσεις που ανέδειξαν τα χειραφετητικά τους χαρακτηριστικά αλλά και κείνες που κράτησαν τελικώς τη δράση των μαζών καθηλωμένη εντός των ορίων της κυρίαρχης συνείδησης.

Αν έτσι αντιμετωπιστεί ο Μάης, έχει πολλά να πει σήμερα. Όχι για να οδηγηθούμε, από έναν άλλο δρόμο, σε μια νέου τύπου γραφειοκρατική αντιμετώπιση της ταξικής πάλης, στο όνομα της απολύτως απαραίτητης συμβολής της επαναστατικής πρωτοπορίας. Αλλά για να ψηλαφίσουμε τον τρόπο και τον δρόμο, το περιεχόμενο και τις μορφές με τις οποίες μια τέτοια πρωτοπορία, σε τέτοιες φαινομενικά απρόβλεπτες στιγμές θα δράσει ουσιαστικά κι αποτελεσματικά. Και για να καταδείξουμε με σαφήνεια και αποφασιστικότητα ότι το τι θα καταφέρουν τέτοιες δυνάμεις σε τέτοιες στιγμές δεν κρίνεται μόνο τότε – από μια άποψη, δεν κρίνεται κυρίως τότε.

Με αυτή την έννοια, ό,τι έπραξαν τον Μάη το ΓΚΚ και τα άλλα ριζοσπαστικά ρεύματα που πρωταγωνίστησαν στα γεγονότα δεν αποτελούσε έκπληξη. Απέρρεε από τις αρχές και τη φυσιογνωμία τους. Ήταν αυτό για το οποίο ήταν «έτοιμα από καιρό». Αλλά και αυτό που ένα σύγχρονο ρεύμα κομμουνιστικής απελευθέρωσης πρέπει να υπερβεί, ώστε να αποκαταστήσει μια γόνιμη σχέση με τις δυνατότητες της εποχής και με την αντιφατική πραγματικότητα της ίδιας της ζωής, της συνείδησης και της πάλης των εργαζομένων και των νέων.

Πού μπορούσε να φτάσει ο Μάης; Θα μπορούσε να καταφέρει περισσότερα;

Εύλογο ερώτημα. Χωρίς νόημα, όμως. Το κρίσιμο ζήτημα –κυρίως από τη σκοπιά του σήμερα– είναι πώς, με ποιες προϋποθέσεις θα μπορούσε. Η απάντηση σε αυτό το «πώς;» δεν είναι απλώς περισσότερα οδοφράγματα, περισσότεροι απεργοί ή «περισσότερο συνειδητό». Ούτε μόνο η κοινή παράταξη φοιτητών-εργατών ή η υπερίσχυση του από τα κάτω έναντι του γραφειοκρατικού συνδικαλισμού. Η ανάγκη ενός συνολικού πολιτικού σχεδίου, ενός ρεύματος χειραφέτησης που θα εκφράζεται σε επίπεδο προοπτικής, αξιών, εργατικής γείωσης και οργανωτικής συγκρότησης, και θα εργάζεται ως μυρμήγκι αλλά και ταυτόχρονα ως αετός, προβάλει επίκαιρη όσο ποτέ.

Οι βαθύτερες διεργασίες και αντιθέσεις του κόσμου της εκμετάλλευσης και της καταπίεσης βρίσκονται το υπόβαθρο του Μάη αλλά και κάθε σύγχρονης επαναστατικής απόπειρας.

Πολιτική: Εξορισμένη ή κυρίαρχη;

Σύμφωνα με διάφορες εκδοχές της μυθολογίας του, ο Μάης ήταν οτιδήποτε άλλο εκτός από πολιτική. Ήταν έκρηξη του αυθόρμητου ή μικροαστική διαμαρτυρία, η μεγαλύτερη απεργία ή τα οδοφράγματα, τα ευρηματικά γκράφιτι ή μια πολιτισμική εξέγερση – κάτι απ' αυτά ή όλα αυτά, πάντως όχι κάτι που αφορά την πολιτική.

Κι όμως, το πολιτικό –η συνολική κατεύθυνση προς την οποία έπρεπε να κινηθεί η κοινωνία, ο τρόπος και το υποκείμενο που θα το έκανε, η σχέση της εξουσίας με όλα αυτά– βρισκόταν άλλοτε υπόρρητα και άλλοτε ρητά στην σκληρό πυρήνα του Μάη.

Γύρω από αυτό το ζήτημα το κοινωνικοπολιτικό κατεστημένο ήταν αταλάντευτο και απολύτως προσανατολισμένο – παρά τις εσωτερικές του αντιφάσεις, τις διαφορές τακτικής ή τους κλονισμούς. Φάνηκε αυτό ιδιαίτερα το διάστημα 27-30 Μαΐου.

Δεν ίσχυσε το ίδιο για την απέναντι πλευρά. Η υποτίμηση της εργατικής-αντικαπιταλιστικής πολιτικής ή ο ευτελισμός της σε κοινοβουλευτικού χαρακτήρα λύσεις, η αποπολιτικοποίηση της συνδικαλιστικής πάλης ή η λογοκοπία περί «φαντασίας στην εξουσία» –πολύ περισσότερο, μια εξουσία που αντιμετωπίζεται ως κατακερματισμένη ή ταυτίζεται με την κατάληψη ενός εργοστασίου, ας πούμε– πολύ απέχουν από το να συγκροτούν αντίπαλο δέος στον αστισμό.

Πηγή: *ΠΡΙΝ*